

מבדק הבעה והבנה לכתות ו'

פרק א'

קראו את הקטע הבא וענו על השאלות שאחריו.

תעודת זהות

דע את האויב

אסף זילינגר

רובם פועלים בלילה* אבל לא כולם* חלקם הגדול אוהבי אדם* אבל יש כאלה שמעדיפים להתרחק מבתיים* יש אנשים שנחשבים עבורם טעימים מאחרים* כמה עובדות על יתושים*

את בחירת לבו ומפכה אותה. כל היתושים בוקעים מביצה שמוטלת במים, ומתגלגלים לזחלים, לגולם וליתוש בוגר. משך התפתחות של יתוש הוא כ-10 ימים מביצה לבוגר בתקופת הקיץ, והמעופפים הבוגרים מגיעים לאורך חיים של כשבוע עד 10 ימים. בתקופת החורף היתושים מאטים פעילות ומגיעים לאורך חיים ארוך יותר. בארץ קיימים חמישה סוגי יתושים וכ-35 מינים. לא כולם, אגב, אוהבי אדם: חלקם מעדיפים בהמות ומתרחקים מבתיים. שני המינים שחיים בעיר ומהווים את עיקר המטרד הם יתוש הבית המצוי והיתוש החד-פסי. רוב היתושים הם פעילי לילה, אך יש גם מספר מינים שפועלים ביום. כמו בכל ארוחה, יש בני אדם טעימים יותר ופחות. אדם טעים מקרין מגופו מספר תכונות שאליהן היתושות נמשכות: לחות הגוף, חום, וריחות שאנו מדיפים לאוויר הם רק חלק מהמרכיבים. עד היום לא ברור

נתחיל בהבהרה: היתושה הנקבה היא זו שעוקצת, ולכן אין צורך לקלל את הזכרים. גם המילה עקיצה היא לא מדויקת – הפעולה האמיתית שלהם היא נשיכה.

היתושים משתייכים למשפחת החרקים בעלי שתי כנפיים, ומתייחדים בכך שלצורך הבשלת הביצים הנקבות זקוקות לדם, שמשפק להם חלבונים המסייעים לכושר הרבייה שלהן. המפגש שלנו איתן הוא כשהן בוחרות בנו לארוחת דם. נקבת היתושים מוצצת דם באמצעות חדק, שהוא בעצם פה היתוש. כדי שהחדק לא ייסתם הן מזריקות לגופנו רוק עם חומרי הרדמה וחומרים נוגדי קרישה. הרוק הוא זה שמעביר לנו את המחלות וגורם לגירוד והתנפחות, שנוצרים כתגובה אלרגית אליו.

איך יתוש נולד? בתקופת החיזור הזכרים יוצרים ענן בקרבת שלולית מים. הנקבות נכנסות לענן והזכר הזריז ביותר קוטף לו

התופעות של המלריה כוללים חום, רעד, כאבי פרקים, הקאות והזעה מרובה. עלולה להיות הרגשה של דקירות בעור. סיבוכים של מלריה כוללים תרדמת ובכ- 20% מהמקרים של מלריה לא מטופלת- מוות. ילדים צעירים פגיעים במיוחד.

מה בדיוק גורם ליתושות להתאהב באדם מסוים, אבל בטוח שתשובה לשאלה זו תוכל לסייע להרבה חברות מסחריות להתעשר. למרות כל הידע העצום שיש לנו בתחום היתושים, מחלת המלריה היא עדין הסכנה הגדולה ביותר שהם נושאים בקרבם. על פי הערכות, כבר המצרים העתיקה ידעו אודות המחלה, אך עד היום היא לא הודברה.

מלריה מתוך "ויקפדיה", אנציקלופדיה חופשית

המלריה היא אחד מגורמי המוות העיקריים בעולם כיום: היא גורמת לחצי מיליארד חולים ול- 2 מיליון מתים מדי שנה. רוב רובם של מקרי המוות הם באפריקה. המעבירה את הטפיל של קדחת הביצות היא יתושת האנופוליס.

השאלות

שאלה 1

נושא הקטע הוא:

הקיפו בעגול את התשובה הנכונה:

- א נזקי מחלת המלריה.
- ב מחזור החיים של היתושים.
- ג סיבות ותוצאות לנשיכת נקבת היתוש.
- ד מיהם האנשים הטעימים ליתושים.

שאלה 2

מדוע נושכת נקבת היתוש?

הקיפו בעיגול את התשובה הנכונה.

- א כדי לא לסתום את החדק שלה.
- ב כי הנקבה צמאה.
- ג כי חסר לנקבה דם בגופה.
- ד כי בדם יש חלבונים המסייעים לכושר הרבייה שלה.

שאלה 3

באילו תנאים, על פי הקטע – תנשׁוֹךְ נקבת היתוש את השכנה שלכם?

שאלה 4

בקטע נכתב: " מה בדיוק גורם ליתושיות להתאהב באדם מסוים, אבל בטוח שתשובה לשאלה זו תוכל לסייע להרבה חברות מסחריות להתעשר". מדוע תשובה לשאלה זו תגרום להרבה חברות מסחריות להתעשר?

שאלה 5

א. לפניכם שני ציטוטים מתוך הקטע.

- "נתחיל בהבהרה: היתושה הנקבה היא זו שעוקצת, ולכן אין צורך לקלל את הזכרים"

- "הזכר הזריז ביותר קוטף את בחירת ליבו"

סגנון הכותב הוא:

לפניכם מספר תשובות של ילדים. הקיפו בעיגול את התשובות הנכונות. (מספר תשובות נכונות)

א מדעי ורציני

ב הומוריסטי

ג סגנון רומנטי ודרמטי

ד סגנון לא רשמי.

ה סגנון מעורב: שפה גבוהה ושפת יום יום

ב. הוסיפו שני ציטוטים דומים, המעידים על סגנון הכתיבה של הכותב.

שאלה 6

א. למי מְפַנֶּה כותב הקטע את דבריו?

הקיפו בעיגול את התשובה הנכונה:

א לאנשים המבינים ביתושים.

ב לאנשים שאינם מבינים ביתושים

ב. הסבר את דעתך. בסס דבריך גם מתוך הקטע.

מטלה 7

סכמו את הקטע באופן שיבטא את עיקר תוכנו.

(זכרו, סיכום הוא 1/3 מהמקור, נאמן למקור)

שאלה 8

רשמו מספר המלצות, בנושא: "כיצד צריך לנהוג אדם, על מנת להימנע מנזקים של

נשיכת נקבת היתוש." נמקו כל המלצה שלכם.

פרק ב'

קראו את הספור הבא וענו על השאלות שאחריו.

מה ההבדל?

אפרים קישון

אפרים קישון. סופר, מחזאי, הומוריסטן (כתב בצורה מבדחת, משעשעת, מצחיקה). נולד בהונגריה בשנת 1924. עלה לארץ בשנת 1949. לפני שנתיים בגיל 80, זכה בפרס ישראל על מפעל חיים בתחום הספרות העברית. קישון כתב כ- 50 ספרים שתורגמו ל- 36 שפות וזיכו אותו למעמד של הסופר הסאטירי (כתב ביקורת בצורה משעשעת) הנקרא

ביותר בעולם. נפטר בשנת 2004.

1 דודי אָגון הוא יהודי טוב, אבל אין פירוש הדבר שהוא גם ציוני. לפני זמן רב, כשעליתי לארץ, נסע לארצות הברית. לא בגלל כעס כלשהו על ישראל, אלא משום מה הוא חשב, שסוחר זריז כמוהו, רק יבד מן האוניה – והדולרים יתחילו בעצמם לרוץ לתוך כיסיו. זה אגב בדיוק מה שקרה.

5 מה נשאר לנו לעשות? כתבנו לו בכעס שכאן לא כל כך קל, אבל לא חסר לנו שום דבר.

מה נשאר לו לעשות? הפסיק לשלוח חבילות.

הניגודים נעשו חריפים יותר, כשביקרנו בשנה שעברה בארצות הברית.

10 דודי אָגון איך אותנו באהבה רבה בביתו היפה. רק דבר אחד הפריד בינינו – דודי המשיך לעמוד בַּעֲמֻדָתוֹ כלפי ישראל:

- "אני תורם לך כל שנה", אמר, "אבל אינני יודע מה יש לך שם, שאין לי פה?"

- "אני מרגיש שם מצויין", אמרתי.

15 - "גם אני", אמר אָגון, "אם כן, מה ההבדל?"

- "אני חי בין חמישה מיליוני יהודים".

- "גם אני".

- "אבל אצלנו נשיא המדינה הוא יהודי".

- "טוב, כְּשֶׁאַרְצָה להיות נשיא, אבוא לישראל..."

20 בערך בשלב הזה של הויכוח נהגנו להיפרד, כשאנו מרגישים בוז איש לרעהו; אולם זה לא קלַקל את היחסים הטובים בינינו. יתר-על-כן, כשהזמין אותי משרד החוץ של דודי אָגון ביום העצמאות של ארצות הברית למפגן אווירי, לנה אותי דודי, כשהוא נרגש מן הכבוד שזכה בו הודות לי.

אינני רוצה לפגוע ברגשות פטרייטים (אהבת המולדת), אך גם האמריקנים יודעים לערוך מפגן. בהתחלה ספּרתי את התזמורות הצבאיות, שהשתתפו בו, אבל כשהגעתי למספר חמישים, התייאשתי...

- דודי מחא כף בגאווה: "נו", שאל, "איך אנחנו?"

- "לא רע, לא רע", מלמלנו.

אחרי שש שעות, כאשר נגמר המפגן, עברו מעל ראשינו כארבע מאות מטוסי סילון מכל הסוגים. דודי הביט למעלה בהתפעלות: "אתה רואה", אמר, "אין כוח כזה בעולם כולו!..."

רציתי לענות לו משהו מתאים, אבל לא ידעתי מה אומרים לו.

השנה קרה נס: דודי אָגון בא לארץ. הוא ערך ביקור באירופה, וחשב - ובאמת, למה לא? - לקפוץ גם אל הקרובים שלו בישראל. הפעם הוא היה אורחה של הממשלה, והודות לו נהניתי מִכְבוֹד תיירים במפגן האווירי ביום העצמאות.

הסדר היה נפלא; כלומר הלכנו ברגל כעשרים קילומטרים, הדרך הייתה חמה מאוד, המקומות שלנו לא היו נוחים כלל וכלל. דודי התאפק ולא אמר מילה. ישבנו שעה וחצי מחכים. כשמסרו את הדגלים, מחא דודי אָגון כף. אחר כך הופיעו מעל ראשינו שמונה - שמונה מטוסים. דודי אגון הביט למעלה, כשדמעות יורדות מעיניו.

כאשר עברו ארבעת ההליקופטרים, כבר בכה כילד.

- "דודי", אמרתי לו, "זה ההבדל".

שאלה 9

- א מי מספר את הספור?

- ב מה הקשר בין המספר לאָגון?

- ג המספר ואגון הָגְרוּ מהונגריה. לאן הָגְרוּ אָגון?

- ד לאן הָגְרוּ המספר?

שאלה 10

למה מתכוון אגון כאשר הוא אומר למספר : "גם אני" (שורה 17)?

הקיפו בעיגול את התשובה הנכונה

א	גם אני חי בין חמישה מיליון יהודים.
ב	גם אני חי בין 5 מיליון יהודים בארצות הברית.
ג	גם אני תורם למדינת ישראל.
ד	גם אני אהיה נשיא.

שאלה 11

א. מה פירוש הביטוי "רק דבר אחד הפריד בינינו" (שורה 10)?

הקיפו בעיגול את התשובה הנכונה.

-
- א . רק יבשת הפרידה בינינו, כי הוא גר באמריקה.
ב . רק הדוד גרם למריבה בינינו.
ג . רק מישהו מהמשפחה הפריד בינינו, כי אגון כעס.
ד . רק דבר אחד קלקל את היחסים בינינו.

שאלה 12

במשפט " מה נשאר לנו לעשות? כתבנו לו בכעס שכאן לא כל כך קל, אבל לא חסר

לנו שום דבר" (שורה 5),

למי הכוונה במילה "לנו"?

הקיפו בעיגול את התשובה הנכונה.

- א . לדוד ולמשפחתו
ב . לאפרים קישון ולמשפחתו
ג . ליהודים בעולם
ד . לאמריקאים

שאלה 13

במשפט : "דודי מחא כף בגאווה : "נו", שאל, "איך אנחנו?" (שורה 23),

למי הכוונה במילה "אנחנו"?

הקיפו בעיגול את התשובה הנכונה.

א	הטייסים
ב	היהודים
ג	האמריקאים
ד	החיילים הישראלים

שאלה 14

המספר ודודו אגון הזמנו לשני מפגנים אוויריים. האחד ביום העצמאות של ארצות הברית והשני ביום העצמאות של מדינת ישראל.
איזה מבין שני המפגנים היה המפואר ביותר? הוכיחו על פי הכתוב בספור.

שאלה 15

מה יחסו של הכותב לדודו אגון ומתוך מה אתם למידים זאת?

שאלה 16

תארו את דמותו של הדוד אגון, בהיקף של 8-10 משפטים.
כתבו על אופיו, על התנהגותו, ועל השינוי שחל בו.

שאלה 17

למה התכוון המספר כשאמר לאגון: "דודי, זה ההבדל".

פרק ג'

לפניכם בדיחה מצוירת. התבוננו בה וענו על השאלות שאחריה.

שאלה 18

מה מצחיק בבדיחה זו?

שאלה 19

מדוע לדעתכם, לא ענתה האמא לטלפון? (הביאו 2 סיבות אפשריות לפחות)

שאלה 20

כתבו לחבר מכתב וספרו לו את הבדיחה המצוירת.

שאלה 21

שערו, מדוע במכתב שכתבתם יש יותר הסברים מאשר בבדיחה המצוירת?

בהצלחה!

מספר הפריט	מימד ההבנה, הכישור	סוג הפריט	התשובה הנכונה ופירוט רמות הביצוע	טווח הציון לתשובה
			<u>פרק ראשון- הטקסט העיוני "דע את האויב"</u>	
1	פרשנות והיסק, הבנת הרעיון או המסר המרכזי	ר"ב	ג- סיבות ותוצאות לנשיכת נקבת היתוש	4-0
2	הבנת רובד גלוי, איתור מידע מפורש	ר"ב	ד- כי בדם יש חלבונים המסייעים לכושר הרבייה שלה.	4-0
3	הבנת רובד גלוי, איתור מידע מפורש	פתוח	4- ציון שלוש תכונות המשפיעות על משיכת היתושיות: לחות הגוף, חום וריחות שבני האדם מדיפים. 3- ציון שתי תכונות. 2- ציון תכונה אחת. 0- שגוי, או לא רלוונטי	4-0
4	פרשנות והיסק, הסקת מסקנות	פתוח	4- במידה והתשובה מכילה שני מאפיינים: סבל של אנשים רבים מנשיכת היתוש + היעדר פתרון. 4- "תשובה לשאלה זו תגרום לחברה מסחרית להתעשר מפני ששום אדם עדיין לא ענה על שאלה זו, וזה שיענה יבקש כסף כי הרבה אנשים סובלים מנשיכות יתושים. 2- "אם חברות ידעו את התשובה לשאלה זו הם יוכלו למכור חומר והסובלים מנשיכות יתושים- יקנו". 0- לא ענה	4-0
5א	מטה טקסטואלית- הבנת השימוש באמצעים רטורים: זיהוי סגנון	ר"ב	2 - תשובה אחת נכונה מתוך התשובות הבאות: א- הומוריסטי ד- סגנון לא רשמי ה- סגנון מעורב: שפה גבוהה ושפת יום יום 1- תשובה אחת נכונה. 0- לא ענה, הכול שגוי	2-0
5ב	מטה טקסטואלית- הבנת השימוש באמצעים רטורים	פתוח	2- שני ציטוטים מתוך הציטוטים הבאים: "דע את האויב" "הנקבה היא זו שעוקצת, לכן אין צורך לקלל את הזכר..." "יש בני אדם טעימים יותר ויש בני אדם טעימים פחות..." "לא כולם אגב, אוהבי אדם" כמו בכל ארוחה, יש בני אדם טעימים יותר ופחות. 1- ציטוט אחד מהציטוטים שלעיל. 0- לא ענה, שגוי.	2-0
6א	מטה טקסטואלית- הבנת השימוש באמצעים רטורים: זיהוי נמען	ר"ב	ב- לאנשים שאינם מבינים ביתושים.	2-0
6ב	בסוס הנאמר (מתייחס ל-6)	פתוח	הסבר +2 דוגמאות 2- "הוא מסביר למי שלא מבין ביתושים והוא מסביר להם כמו לילדים קטנים, כמו למשל: "נתחיל בהבהרה: היתושה הנקבה היא זו שעוקצת", "גם המילה עקיצה היא לא מדויקת"	2-0

	1- מתן ציטוטים רלוונטיים ללא הסבר. 0- היעדר הסבר, ציטוטים שגויים, לא ענה.			
7	הבעה- עיבוד מידע	פתוח	סיכום במיטבו: זיהוי רעיונות בנאמר, יצירת הכללות, הבנת יחסים לוגיים שאינם מפורשים בטקסט. לדוגמה: 12- נקבת היתוש נושכת בני אדם. היא עושה זאת משום שהיא זקוקה לדם לצורך התרבות. היא מוצצת דם מגוף בני האדם, או הבהמות. תוך כדי מציצת הדם היא מזריקה לנו חומרי הרדמה ונוגדי קרישה הגורמים לבני האדם מחלות. הידועה שבמחלות אותה מעבירה נקבת היתוש, היא מחלת המלריה הנגרמת מנשיכת נקבת היתוש האנפוליס. היתושים מתרבים במהירות בביצות. יש בני אדם "הטעימים" יותר לנקבת היתוש מאשר אנשים אחרים ולא ידועה הסיבה לכך. (ראה מחוון)	
8	הערכה וביקורת, הבעת עמדה אישית על	פתוח	כל תובנה המלמדת על דרכי הימנעות מנוקים, העלולים להיגרם מיתושים כגון: - ריסוס בחומרי הדברה מקורות מים – על מנת להשמיד את הביצים המוטלות במים. - ללבוש בגדים המכסים את חלקי הגוף- על מנת שלא יוכלו לנשוך. - לקרר מקומות שאפשר – כך לא יגיעו יתושים, הם אוהבי חום. 4- כתיבת שתי המלצות מנומקות. 3- כתיבת 2 המלצות לא מנומקות. 2- כתיבת המלצה אחת מנומקת. 1- כתיבת המלצה אחת מנומקת. 0- שגוי, לא ענה.	
			פרק ב' - טקסט אומנותי	
9	הבנת רובד גלוי, איתור מידע מפורש	ר"ב	התשובות הנכונות: א- אפרים קישון. ב- אגון הוא הדוד של אפרים קישון ג- לארצות הברית ד- לישראל 4- ארבע תשובות נכונות. 3- שלוש תשובות נכונות 2- שתי תשובות נכונות 1- תשובה אחת נכונה 0- שגוי, או לא ענה	
10	הבנת הרובד הגלוי, הבנת מילה מתוך הקשר	ר"ב	ב- גם אני חי בין 5 מיליון יהודים בארצות הברית.	
11	הבנת הרובד הגלוי, הבנת מילה מתוך הקשר	ר"ב	ד- רק דבר אחד קלקל את היחסים בינינו.	
12	הבנת הרובד הגלוי, הבנת מילה מתוך הקשר	ר"ב	ב- לאפרים קישון ולמשפחתו	
13	הבנת הרובד הגלוי, הבנת מילה מתוך	ר"ב	ג- האמריקאים	

			הקשר	
4-0	<p>כל ביטוי המעיד שהמפגן בארצות הברית היה מפואר יותר בהשוואה למפגן בישראל, בלויית בסוסים רלוונטיים.</p> <p>4- "המפגן של ארצות הברית היה מפואר יותר מכיוון שכתוב שבמפגן שם היו כ-400 מטוסים ובישראל היו 8 מטוסים ו-4 מסוקים". " המפואר משניהם הוא של ארה"ב. "אינני רוצה לפגוע באהבת המולדת, אך גם האמריקנים יודעים לערוך מפגן".</p> <p>2- המפגן בארצות הברית היה מפואר יותר בלויית בסוסים רלוונטיים. ללא השוואה למפגן בישראל.</p> <p>0- שגוי, או לא ענה</p>	פתוח	פרשנות והיסק, הסקת מסקנות, יצירת הכללות	14
4-0	<p>כל ביטוי המבטא עמדה חיובית, או עמדה דו ערכית של המספר כלפי דודו בלויית בסוסים רלוונטיים מתוך הטקסט.</p> <p>4- המספר מרוגז וכועס וגם אוהב את הדוד שלו. כי כתוב שהוא כעס על הדוד שהגר לארה"ב, "חשנו בוז", אבל מצד שני הוא בא אליו לארה"ב, הוא מזמין את הדוד שלו לארץ, הוא קורא לו "דודי".</p> <p>2- יצירת הכללות ללא הנמקות.</p> <p>0- שגוי, או לא ענה.</p>	פתוח	פרשנות והיסק, זיהוי עמדת כותב	15
12-0	<p>התיאור יכול את שלושת המאפיינים הבאים: הסקת מסקנות לגבי מורכבות תכונות הדוד ושיומן, בהתבסס על התנהגויות, אמירות אישיות ויחס הסביבה לדוד. זאת בלוי הנמקות, הסברים ודוגמאות. התייחסות להיות הדוד גיבור, קרי, יכולתו להשתנות בעקבות אירועים במהלך העלילה.</p> <p>12- "אופיו של הדוד אגון הוא: בעל בטחון עצמי רב לדוגמה: "משום מה דודי חשב שכאשר ירד מהאונייה הדולרים יתחילו לרוץ בתוך כיסיו", עומד על שלו עקשן לדוגמה: אני נותן לך כסף כל שנה אבל אני לא מבין מה יש פה שאין לך שם?... לפעמים בספור הוא קצת מתנשא, שכשהסתכלו על המטוסים בארה"ב, אמר: נו, מה אתה אומר עלינו.... התנהגותו היא התנהגות של אנשים שעומדים עם שתי רגליים על הקרקע. השוני שחל בו כאשר הוא גילה את אהבת הארץ ולא התבייש לבכות".</p> <p>10- "הדוד אגון הוא איש יהודי ציוני טוב. הוא נחוש ועומד על שלו, הוא רגיש, מעט גאוותן, מתגאה ומאוד מעריך את משפחתו. בהתחלה כשהגר לארה"ב חשב שזה המקום הטוב ביותר לגור בו, אך כשהגיע לישראל למפגן ביום העצמאות, ראה את המטוסים וההליקופטורים אשר מעל לראשו, נורא התרגש, אפילו בכה והבין שהדבר הטוב ביותר לגור עם משפחתו בארץ ישראל. זה בעצם השינוי שחל בו. (תוכן- אין הנמקות לתכונות, לוגיקה תקינה, לשון תקינה, כתיב וכתב תקינים).</p> <p>6- הכללה ושיום תכונות, ללא התייחסות למרכיב "גיבור", ללא ביסוסים (בעיית לוגיקה) מהם ניתן ללמוד על התכונות. תקינות בשאר מימדי הכתיבה.</p> <p>"לאגון ביטחון עצמי רב, איש טוב, איש עם ראש על הכתפיים, עקשן, היה בטוח שירוויח כסף והצליח, נאמן לעצמו, יהודי טוב, קצת מתנשא, זלזלן (במי שסיפר את הסיפור ובארץ)"</p> <p>0- לא ענה, או הסקת מסקנות שגויה</p> <p style="text-align: center;">ראה המחווה לתיאור, אפיון דמות</p>	פתוח	הבעה - הערכה וביקורת, הבעת עמדה אישית מנומקת על דמות	16
4-0	<p>כל ביטוי המבטא את רגשות פטריוטים כלפי הארץ ביחס למגורים בארץ זרה שאינה ישראל.</p> <p>4- " דודי , עדיף לחיות במשהו פשוט וצנוע- אבל שלנו, ולא במפוארות של ארה"ב שאינה שלנו".</p> <p>0- "רוצה להגיד שזה ההבדל בין ישראל לארה"ב". "רוצה להדגיש את ההבדלים בין ישראלים לאמריקנים".</p>	פתוח	פרשנות והיסק, הסקת מסקנות	17

	טקסט חזותי			
4-0	<p>ביטוי רעיון הבדיחה והנמקתו</p> <p>4- "מה שמצחיק בבדיחה הוא: שהילד מגלה לאיש בטלפון שאמא שלו שיקרה, אם היא ישנה אז היא לא יכולה לדבר!"</p> <p>"מה שמצחיק בבדיחה שהילד אומר לאיש בטלפון שהאמא אמרה שהיא ישנה ולמעשה יוצא שהיא לא ישנה, אז הילד "מסגיר" את אמא שלו וגם צועק לה בחזרה כשהאיש שומע: "אמרתיי". זה מצחיק"</p> <p>1- אין השתמעות גלויה מה מצחיק.</p> <p>"שהוא אומר כל מה שאמא אומרת לו"</p> <p>0- שגוי, או לא ענה</p>	פתוח	פרשנות והיסק, הבנת רעיון	18
4-0	<p>ביטוי המעיד על יכולת להעלות אפשרויות, להביא הסברים, מתוך ניסיון אישי, במצבים דומים לאלו המתוארים בטקסט.</p> <p>4- "היא רוצה לישון ואין לה כוח לדבר על אותם עניינים."</p> <p>1. היא לא רצתה לדבר עם אותו אדם מסיבות אישיות</p> <p>2. כי היא הייתה עייפה מאוד"</p> <p>"יכול להיות שהיא חייבת לאותו אדם כסף"</p> <p>0- לא ענה, או לא רלוונטי.</p>	פתוח	הערכה וביקורת, העלאת השערות	19
4-0	<p>כל יחידת משמעות המביאה לידי ביטוי את רעיון הטקסט החזותי, תוך הקמתו לטקסט מילולי.</p> <p>4- "לחברי הטוב עוז!"</p> <p>קראתי בדיחה, שאמא אחת ישנה והטלפון מצלצל. הילד עונה ואומר שמישהו מתקשר לאמא שלו, האמא אמרה לו להגיד שהיא ישנה, והילד אומר וצועק לה: "אמרתיי."</p> <p>1- הסבר הרעיון של הבדיחה בצורה גלויה, נטילת "עוקץ" הבדיחה "בן אחד גילה לאיש שמתקשר שאמא שלו לא ישנה והיא סתם אומרת."</p> <p>0- לא ענה.</p>	פתוח	פרשנות והיסק, הבנת יחסים לוגיים שאינם מפורשים בטקסט, יצירת הכללות, הסקת מסקנות, הבנת רעיון	20
4-0	<p>כל ביטוי המנמק את הצורך להסביר את המעבר מטקסט חזותי (שבו הקשרים- סמויים), לטקסט מילולי (שבו הקשרים- גלויים). לכידות וקישוריות.</p> <p>4- "כי בבדיחה המצוירת אני רואה את הכול ולכן במכתב אני צריך להסביר מה ראיתי."</p> <p>"במכתב יש צורך ליותר הסברים מפני שהנמען לא קרא את הבדיחה המצוירת, ולכן אם לא היה מקבל הסברים מפורטים הוא לא יכול היה להבין אותה. אני מתווכח לו",</p> <p>2- "בבדיחה המצוירת אנו רואים אותם מדברים ויש איורים העוזרים להבין את העניין בדיוק."</p> <p>0- "בגלל שכותבים נותנים יותר הסברים מאשר מדברים בטלפון."</p>	פתוח	הבנה מטה טקסטואלית הבנת השימוש באמצעים רטוריים ואמצעים חזותיים	21

המחווון לסכום

תוכן (6 נקודות)	מבנה (3 נקודות)	לשון (2 נקודות)	כתיב/כתב (1 נקודה)
זיהוי רעיונות מרכזיים.	מבנה רטורי של סיבה ותוצאה.	אוצר מילים: עושר לשוני ודיוק במשמעות	היעדר שגיאות כתיב
צמידות לנושא הכתיבה ומטרתה	מבנה לוגי: קשר ורצף הגיוניים בין משפטים, בין רעיונות ובין חלקים שונים בטקסט (קישוריות ולכידות)	תחביר: מבנה משפט תקין, מילות יחס, מין דקדוקי, זמנים	כתיבה בכתיב תקשורתית, שמירה על מרווחים בין שורות היצג: סידור הכתוב וארגונו על פני העמוד מבחינה גראפית (הפרדה בין מילים, פסקאות, כותרות)
		שימוש בסימני פיסוק משלב לשוני מתאים	

המחווון לתיאור, אפיון דמות

תוכן (6 נקודות)	מבנה (3 נקודות)	לשון (2 נקודות)	כתיב/כתב (1 נקודה)
הסקת מסקנות על תכונות ושיומן- יצירת הכללות.	מבנה רטורי של הכללה ופירוט.	אוצר מילים: עושר לשוני ודיוק במשמעות שיום התכונות	היעדר שגיאות כתיב
התייחסות למאפיין "הגיבור"	מבנה רטורי של תוספת	תחביר: מבנה משפט תקין, מילות יחס, מין דקדוקי, זמנים	כתיבה בכתיב תקשורתית, שמירה על מרווחים בין שורות היצג: סידור הכתוב וארגונו על פני העמוד מבחינה גראפית (הפרדה בין מילים, פסקאות, כותרות)
צמידות לנושא הכתיבה ומטרתה	מבנה לוגי: קשר ורצף הגיוניים בין משפטים, בין רעיונות ובין חלקים שונים בטקסט (קישוריות ולכידות)	שימוש בסימני פיסוק	
רלוונטיות בדוגמאות תומכות		משלב לשוני מתאים – שפה כתובה בהקשרים לימודיים.	

ניתוח תוכן למבדק הבעה והבנה ו

ניתוח על פי מימדי הבנה

הבעה	הבנה				
7 עיבוד מידע- תמצית	מטה טקסטואלי	הערכה וביקורת	פרשנות והיסק	גלויה	
8- הבעת עמדה אישית/ביקורת	5 הבנת השימוש באמצעים רטורים		1- הבנת רעיון	2- איתור מידע מפורש	עיוני- דע את האויב
	6 הבנת השימוש באמצעים רטורים, זיהוי נמען		4- הסקת מסקנות	3- איתור מידע מפורש	
16- עמדה אישית מנומקת על דמות/ביקורת			14- יצירת הכללות	9- איתור מידע מפורש	אומנותי- מה ההבדל
			15- זיהוי עמדת כותב	10- הבנת מילה מתוך הקשר	
			17- הסקת מסקנות	11- הבנת מילה מתוך הקשר	
				12- הבנת מילה מתוך הקשר- כינוי רומז	
				13- - הבנת מילה מתוך הקשר- כינוי רומז	
	21- הבנת השימוש באמצעים חזותיים	19- העלאת השערות	18- הבנת רעיון		חזותי
			19- הבנת רעיון, הבנת יחסים לוגיים		
3) 2 הבעת עמדה ביקורתית, 1 תמצית	3	1	7	7	